

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kőszíratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A munka védelme.

(K. Ö.) A munkához való jog elemi követelménye a társadalmi rendnek. Anarchisták, szociáldemokraták nem tisztelik a munka jogát, mivel rendszerükkel nem egyeztethető össze az egységes társadalmi rend. Ez okból sokszor még azokra is, akik dolgozni akarnak, kényszerít gyakorolnak, hogy vissza tartsák őket a munkától. Erről kell meggyőződnünk, mikor a szociáldemokrata szakszervezetek sztrájkot rendeznek és akadályoznak olyan munkás, aki a régi munkafeltételek mellett tovább dolgozni akar. Esetleg egy darabig sztrájkol és akkor megmondolja a dolgot és tovább akar dolgozni. Ezt az embert a szakszervezetek sztrájk-törőnek nevezik és kiméletlen harcot szoktak ellene folytatni. Még a családját sem kímélik.

Ezeket kellett előre bocsájtanunk, hogy rámutathassunk azokra a követelésekre, melyek Németországban arra irányulnak, hogy a munka jogát megvédhessék. A fejlődöttebb német szociálpolitika ugyanis belátja azt az anomáliát, mely abból származik, hogy folyton hangoztatjuk a munka jogát, másrészt azonban tünnünk kell a dolgozni akaró ellen irá-

nyuló terrorisztikus eljárást, mely őt a munka folytatásában, vagy annak újból való megkezdésében megakadályozza.

Ennek a kérdésnek a rendezése nélkül a szociálpolitika nagy humberg.

Az elv kétségtelen: aki dolgozni akar, azt nem szabad a munkában akadályozni, nem kényszeríthető sem arra, hogy sztrájkoljon, sem arra, hogy valamely szervezetbe beálljon.

Nehezebb dolog azonban ennek az elvnek érvényt szerezni. A szakszervezetek mint harci szervezetek ragaszkodnak az elért sikerhez és megszerzett hatalomhoz, mit csak úgy képesek fentartani, ha feltétlenül rendelkeznek a munkással. Sztrájkra kényszeríthetik, megakadályozhatják a munkában és kényszeríthetik arra, hogy a szakszervezetbe beálljon. Másrészt az összes munkások, szervezettek és nem szervezettek, keresztények és nem keresztények a sztrájkot megengedett gazdasági és társadalmi fegyvernek fogadják el. Az összes szociálista programokban mint ilyen szerepel.

Már most ezektől minden ellenérték nélkül azt kívánni, hogy mondjanak le a sztrájk jogáról és arról, hogy a dolgozni akaró szervezett munkást a dologban ne akadályozzák, hiába való kísérlet lenne.

Az erre irányuló törekvések a munkások ellenállásán hajótörést szenvedtek. Azt mondják, ha mi lemondunk a sztrájkjogból kifolyó terrorisztikus harcmodorunkról, úgy mondjanak le a munkaadók a munkazárhat jogáról. Legyen tehát paritás. Egy munkaadó se kényszerítessen a másik munkaadót bojkott vagy anyagzárlat révén a munkások kizárására.

A kérdés körüli fejlemények tehát oda vezettek, hogy a munkaadók elfogadják-e a felkinált paritást, vagy sem.

Nézetünk szerint a munka joga szempontjából teljesen mindegy, ha elfogadják a felkinált paritást, ha nem. Mert ha elfogadják és a megállapodások törvényes szankciót nyernek, a munkaadó kényszeríthető a megállapodások megtartására, vagy nem. Az a munkaadó, aki ok nélkül zárja ki munkásait és ezt csak azért teszi, hogy munkaadó társának kedvében járjon, de ezzel anyagi kárt okoz az árjatlán munkásoknak, mindig megfogható és anyagiilag is felelőségre vonható.

De a szakszervezettel, mely hatalmi viszketegből tárgyi ok nélkül sztrájkot rendez és a dolgozni akarót is terrorizálja? A szakszervezet fogalom, amit

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Napkirály rokona.

— Harsányi Lajos könyve. —

Az újabb magyar líra gyöngyét mutatom be, midőn Harsányi könyvét ismertetem. Új érzéseiben, csengő-bongó nyelvezetében, új technikájában és szép a művészet törvényeinek legszigorubb megtartása mellett.

Valóságos oázis a modern irok érthetetlen verseinek tömegében. Hát végre it a bizonyosság: lehet valaki modern és nem egyttal érthetetlen, vághat új ösvényeket és nem kell témáját az alacsony indulatok lomrából szedni, szakíthat a régiek nehézségeivel és nyelve maradhat csengő, szines és törülmetszetten magyaros. It Bihar országban a holnapos irok tűzhelyén ebben találok Harsányi költészetének legjobb érdemét.

Előttöm fekszik a könyve. Képi bizanci Krisztus arc áll a homlokzaton, a lépcsőzeten Böcklin világhírű köpenyes szellemei mennek fölfele, a keretet egyiptomi stílusban képezett függönyök alkotják. Harsányi költészetének ez adja meg az alaphangját. A Napkirály ragyog az előtérben s leheletszerű finomságban, a tökéletességig emelkedő csiszoltságban feléje száll a költő érzése, sejtelmes borongása, bír-

jának egész borongása. Gondolatai a miszticizmus ködébe burkolódnak, de ez a köd világos, áttetsző, az igazság fénye áttörök rajta. Lehajtott fejjel jár, de lépése biztos, az öntudat derűje ragyog homlokán, szelidsége, alázatossága csak vonzóbbakká teszi Böcklin köpenyes szellemét, a költő lelkeinek gyönyörű vívódását, mely mivel a Nap, az igazság napja, Krisztus felé tör. Aranykapu a vágyak országa, ezt ostromolja költői ihletével. Látja a fény csodás villogását, elmerül ennek gyönyörűségeiben s szépségit apokaliptikus erővel írja meg.

Mily gazdag gondolatokban az a verse is, ahol a Napkirály lovagjainak életét írja le. A sötét ruhájú lovagok kora hajnalban indulnak utra és arany kehelyből titokzatos borokat isznak. Az eucharistia titokzatos borától erőre kapva diadalmasan küzdenek az élet szenvedéseivel; szívük vidám marad, erős karjuk bronz evezőjén megtörök a viharok árja. Vidámak, erősek, diadalmasak, mert folyton a tűzpiros csucsra néznek s örömmel várják, hogy egy hajnalon befussanak a diadalnak kikötőjébe.

Mindszenti óta nem fakadt a katolikus poézisnek ily szép virága s a papi élet misztikus szépségeit oly átértett öntudattal, annyi lírai melegséggel talán még senki meg nem írta a magyar litteratúrában mint Harsányi. Lelke gazdag tárházának kincseit pazar kézzel szórja s azok mint tűzszikrák ezernyi változat-

ban röpönnnek széjjel. S mik azok a kincsek? Ó maga megmondja:

Az első áldozás kis gyertyája,
 Fehér száll g a szentelésről
 S anyám egy bársony-rokolyája.

(A papszentelésnél t. i. fehér szállaggal kötik át az ujmisésnek a püspök által olajjal föl-kent kezét.)

Gondolatai mindég magasan szárnyalók, egyik csillogó kép a másikat éri s mindezeket örök igazságok bűbájos varázsa kapcsolja egybe. Mutatóba álljon ez itt:

A Napkirály visszfénye.

A Napkirály
 Ha a teplomok fölött szárnyal,
 A papokat előnti aranyával
 S a szent kelyek kigyulnak.

A Napkirály
 Amint a gyárak ablakán betéved,
 Megmozdulnak a roppant gépek
 S feszülnek nagy, acélos izmok

A Napkirály
 A rónák feleit lassan röpönn.
 Ebrednek a esirák a földben
 S zsendülnek a szellős határok.

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradí temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

tesz, úgyesen áthárítja a felelősséget olyas valakire, aki épp oly szegény ördög, mint az, aki ellen a szakszervezet megbizásából eljár.

Ezen az alapon a kérdés felát meg nem oldható. A munkások nem fognak lemondani a sztrájkjogról, a munkaadók sem a kizárás jogáról. Ruházzuk fel azonban a szakszervezeteket a jogi személységgel és akkor eljárhatunk ellenük.

A munkaszerződés természetes fejlődése a kollektív munkaszerződéshez vezet, ez pedig nyélbe nem üthető, ha a szakszervezeteknek nem adunk jogi személységet. Azok ellen pedig, kik a szakszervezetek megbizásából terrorizálják azt, aki dolgozni akar, szigorúan alkalmazzuk a büntetőtörvénykönyv idevonatkozó rendelkezéseit.

Békétárgyalások. Uj békétárgyalások lesznek: ez a miniszterelnök bécsi utjának eredménye. Hogy milyen formában kezdődnek meg ezek a tárgyalások, erre nézve ma pozitívumként beszélték a képviselőházban, hogy *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök személyesen indítja meg a tárgyalásokat az ellenzéki pártok vezéréivel s a legközelebbi időben közvetlenül fog tárgyalni *Kossuth* Ferencel és *Justh* Gyulával. A Kossuth-párt körében úgy tudják, hogy *Khuen-Héderváry* már bejelentette látogatását *Kossuth* Ferencnél és a látogatás még ezen a héten okvetlenül megtörténik.

A trónörökös a királynál. *Ferenc Ferdinánd* trónörökös befejezte berlini látogatását, ma visszatér Bécsbe és ma vagy holnap *kihallgatáson jelenik meg a királynál*. A trónörökös jelentést fog tenni azokról a nagyon fontos diplomáciai tanácskozásokról, melyeket Berlinben *Vilmos* német császárral, *Bethmann-Hollweg* birodalmi kancellárral és *Kiderlen*.

A Napkirály
A homlokokra küldi esőkját,
A betűket sorokba róják
S szikrákat szórnak a drótok.

A Napkirály
Nagy mesevár szivembe toppan,
Az öröm máglya lángra lobban
S szállnak zengő, dalos sziporkák.

Vehetőm sorra mindet, mindenikben erő lüktet, mindenik élettél tele. A hétköznapi élet apró-cseprő dolgai hidegen hagyják, nagy témákat ragad meg, melyet igaza tudatának érzetében fölényes biztonsággal s bámulatos formai készütséggel kezel.

A természetből merített képei újak, frisek, élettől duzzadók és azért itt is töretlen utakon halad. *A Hamyság a Fertő* misztériumjainak sem volt még költőibb tolmácsolója, mint *Harsányi*. Szinte ellágyul, mikor a bronzszínű nádról, a nádas bugásárról beszél meg arról a muzsikáról, melyet a vihar szólaltat meg a nádas rőt tengerében. *Harsányi* után bizony nehéz lesz énekelni a természet e rejtett szépségeiről.

Csak úgy zsong az ember lelkében a hangulatok muzsikája, úgy szikrázik a sok ragyogó kép, csillogó drágaság, mikor e könyvet végig olvassa.

Harsányi egyszerre a modern vallásos líra vezér alakjává nőtt, s várjuk csoportosítson maga köré minél nagyobb tábor, akik zengjék az igazság, a tisztá élet örök szép dalait.

A könyv az *«Elet»* irodalmi vállalat kiadásába jelent meg s ára 2 korona.

Dr. M.

Wähter külügyi államtitkárral folytatott. Berlini hírek szerint a tárgyalások főképpen arra az akcióra vonatkoznak, melyet Ausztria-Magyarország és Németország szeretne megkezdeni az olasz-török béke megteremtésére. Ezenkívül a hármasszövetséget érdeklő egyéb fontos ügyekről is szó volt.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 30.

Elnök: *Návay* Lajos.

Az elnök bemutatja Kis-Hontvármegye átiratát az iparörvény revíziója tárgyában. Jelelenti, hogy az igazságügyminiszter *Törtsey* Gyula államtitkárát bizta meg, hogy az igazságügyi reform tárgyalásánál a szükséges felvilágosítást megadja. Ezután rátért a Ház az igazságügyi szervezeti és eljárási szabályok módosításáról szóló törvényjavaslatra. Az első és második szakaszt azzal a módosítással fogadták el, hogy az ügyvédjelöltek jogi gyakorlatát másfél évben állapították meg. Ezután elfogadták a negyedik szakaszt is, *Csermák* Ernő és *Várady* Zsigmond rövid felszólalása után. Az 5., 6., 7. és 8. szakaszt vita nélkül megszavazta a Ház. A 9. ik szakasznál

Györffy Gyula szólal föl, polemizál *Polonyi* Gézával, a szerzett jogokról tegnap mondott beszédével s kijelenti, hogy szerzett jogok igenis vannak s erről lehet, sőt kell is beszélni. Ezután foglalkozik a kilencedik szakasszal, amely a fegyelmi bíróságról és annak intézkedéseiről szól s kijelenti, hogy ez a szakasz már csak a megszövegezésénél fogva is, alkotmányjogi lehetetlenség. Indítványozza, hogy miután a kilencedik szakasznak semmi célja nincs, indítványozza, a szakasznak a javaslatból való kihagyását.

Sághy Gyula magáévá teszi *Györffy* fejtegetéseit, csupán a bírói függetlenségről mondott filippikájával nem ért egyet. Indítványozza, hogy a szakasz úgy módosíttassék, hogy a bíró elleni fegyelmi eljárás a szabályzat pontos betartásával eszközöltesék.

Széky Ferenc igazságügyminiszter hozzájárul *Sághy* indítványához.

Csermák Ernő nem ért egyet *Sághy*val s a bírói függetlenséget igenis veszélyeztetve látja a kilencedik szakasz által. *Sághy* indítványát nem fogadja el.

Benedek János szintén félti a bírói függetlenséget e szakasz rendelkezéseitől. *Sághy* indítványát elfogadhatatlannak tartja. A szakaszt sem és a *Sághy* módosítását sem fogadja el.

Vertán Endre jogi abszurdumnak tartja, hogy törvénybe iktassák azt, hogy a fegyelmi bíróság a szabályok pontos betartásával hozhat ítéletet, ahogy azt *Sághy* indítványában kontemplálja. Kérde, hogy egy fegyelmi bíróság másképpen is ítéltet, mint a szabályok pontos betartásával?

Justh Gyula elfogadja *Györffy* indítványát s az esetben, ha a Ház többsége még sem tenné azt magáévá, stiláris módosítást ajánl, amely a bírói függetlenség tekintetében felmerült nézeteltéréseket eloszlathatja.

Várady Zsigmond előadó kéri a szakasz változatlan elfogadását.

A tizenegyedik szakasznál *Egri* Béla és *Csermák* Ernő a bírók anyagi helyzetének javítása tárgyában javasolják, hogy a gyorsabb előléptetéseket alkalmazzák.

Várady Zsigmond felvilágosítása után, a szakaszt eredetben fogadják el.

Tizenkettőtől a harmincnyolcadik szakaszig *Pethő* Sándor, *Sághy* Gyula, *Vertán* Endre szólaltak fel és a 31. ik szakasz kivételével, ahol az előadó módosítását figyelembevették, az egész javaslatot eredetben fogadták el.

Az ülés fél 2 órakor ért véget.

Harc a belényesi rendőrség és csendőrség között.

Nagy irgalmak színhelye jelenleg Belényes, ahol a lakosság valósággal fel van háborodva egy csendőrőrmester eljárása miatt. A helyzet ma annyira komoly, hogy a főszolgabírónak minden tekintélyét latba kellett vetni, hogy a kedélyeket lecsillapítsa. A lakosság e magatartásának az a feszült viszony az oka, mely már régebben fenn áll a csendőrség és a rendőrség között.

Ez a viszony annyira fajult, hogy legutóbb a két egymásra utalt testület valósággal gyűlölte egymást. A csendőrség ilyen körülmények között kapva kapott rajta most amikor a rendőrség négy tagja ellen bűnvádi feljelentést tettek egy utcai leány ügyéből kifolyólag.

A belényesi járási csendőrőrmester felhasználva a feljelentéseket, saját felelősségre folytatta a nyomozást. Ennek során tegnapelőtt a bűnügyben teljesen érdektelen rendőrbiztosot hallgatta ki. A rendőrbiztos 35 éven át működik a rendőrség kötelékében, többször volt már kitüntetve s a lakosság legnagyobb meglepedésére teljesítette feladatát. A csendőrőrmester *Ambrus* János ezt a teljesen kifogástalan embert *Goldhammer* Edét egy órán át őrizet alatt tartotta, s ugyanekkor négy rendőrt letartóztatott.

Mikor ennek híre futott a községben az előjáráságon nagy megbotránkozással szereztek róla tudomást, a lakosság pedig valósággal felzudult. A csendőrőrmester nem elégedett meg ezzel a baklövésessel, hanem tovább menve, lehet hogy a lakosság meglelemlítése végett is, a teljesen érdektelen másodjegyűt, egy községi esküdtet és végül az előjáráság minden tagját letartóztatással fenyegette meg.

Sőt tovább is ment. Tudván azt, hogy az eljárást saját felelősségére hivatalból nem folytathatja, mert elegendő adat nincs téve, arra törekedett, hogy feljelentést tétessen valakivel. Mivel vedig ilyen egyén, aki a csendőrőrmester e kérésének eleget tett volna Belényesben nem akad, az őrmester meglepő dologra határozta el magát.

A történetek után három nappal kocsi utat és átment a Belényestől 24 kilométerre fekvő Susd községbe az említett utcai leány anyjához. Ez az asszony Belényesben közismert egyén, mert már többször volt toloncolva és a hatóság bizonyítása szerint züllött erkölcsű nő. Ezt az asszonyt kereste fel *Ambrus* őrmester, hogy tőle a továbbiakhoz szükséges magánindítványt kivegye.

A csendőrőrmester eljárásának megakadályozása végett felettes hatóságához, a szárnyparancsnoksághoz folyamodtak. Erre vonatkozólag a hatóság jelentése a következőket mondja:

»A szárnyparancsnok, aki előzetes éjszakai összeszólalkozás alkalmával a rendőrökkel durván megsértette, az őrmester törvénytelen eljárását leplezi és a közbenjárástól tartózkodik.«

Az előjáráság élén a főbíróval, a törvénybíró az esküdték és valamennyi választott előjárásági tag türethetlenné tartotta a helyzetet s beadták lemondásukat a főszolgabíróhoz.

Mikor a lemondásnak híre futott az amugy is felizgatott lakosság körében veszedelmes fejleményektől lehetett tartani. *Wertheimstein*

Henrik főszolgabíró minden igyekezetét latba vetve, megjelent a polgárok között és amennyire lehetett, megnyugtatta őket.

A főszolgabíró tegnap reggel távirati jelentést tett Fráter Barnabás alispánnak. Az alispán nyomban intézkedett, hogy a csendőrség eljárása dolgában vizsgálatot indítson a csendőrküreti parancsnokság. Debrecenből az alispán panaszára még tegnap Belényesbe utazott egy törzstiszt és egy százados, akik nyomban megkezdtek a vizsgálatot. A vizsgálat eredményéről még nem lehet tudni semmit. Lehetséges, hogy napokig el fog tartani az ügy és csak a jövőhéten fogják befejezni.

Belényesben Wertheimstein Henrik főszolgabíró csaknem minden idejét a községházán tölti, ahol a megsértett előjárásági tagokat nagy rábeszéléssel igyekszik rábírní, hogy vonják vissza lemondásukat és vezessék tovább is a község ügyeit, mint eddig tették.

A szászvárosi mandátum. A legutóbbi választáskor a túlzó oláh nemzetiségi párt erős vereséget szenvedett, de a legsúlyosabban érintette őket Vlád Aurélnak, a szászvárosi kerület volt képviselőjének bukása. Az általános választások előtt a kerület magyarsága, a szászokkal egyetértve és a mérsékelt románok támogatásával dr Farkas Pált jelölte. Igen erős volt a küzdelem, a választók 97 százaléka szavazott le és az erős harcból dr Farkas Pál került ki győztesen 56 szótöbbséggel. Mindjárt a választás után a nemzetiségi párt elhatározta, hogy a választást petícióval támadja meg és e célból a Libertate és a Lupta című lapok erősen izgattak a Farkas-párti választók ellen. A Farkas párti korcsmárosok, iparosok és kereskedők ellen bojkottot hirdettek. Szinte arra buzdították híveiket, hogy mindazokat, akik Farkas Pálra adták szavazataikat, agyon lehet ütni.

Vládék petíciójának vizsgálata nemrég véget ért, az iratok felkerültek a Kuriához, amelynek választási tanácsa Zahár Emil elnöklésével és Avedik Simon bíró előadásában tárgyalta ezt az ügyet. A tárgyaláson a peticionálók nevében maga Vlád Aurél jelent meg. Farkas Pált dr Tetéleni Armin védte. Az előadó bíró kimerítően ismertette az egész anyagot. Felolvasta azokat a cikkeket, amelyek a «Libertate című lapban jelentek meg és amelyekben a Vlád-párt azt hirdette, hogy figyelemmel fogja kísérni a tanúkihallgatásokat és rá fog mutatni arra, hogy ki mit vallott, mert nem engedhető meg, hogy a zsidók bűnbe juttassák a jóra való oláh nemzetiségi pártiakat. A bíró előadásából kiünt, hogy a vizsgálatot vezető bíró kénytelen volt több tanút az eskü-től eltántani, mert nyilvánvaló vallomásuk hazug volt. Csak néhány elfogult nemzetiségi párti egyén vallott a Farkas-párt ellen, a tanúk többsége azonban nem bizonyított semmit.

**Legujabb bálí cipők
valódi orosz és amerikai
kalucsnik
legolcsóbban
REICHARD-áruháza
cégnél Rákóczi-ut kaphatók.
Telefon szám 207.**

UJDONSÁGOK.

* **Aehrenthal állapota.** Bécsből táviratorzák: A «Noue Freie Presse» jelentése szerint tegnap Aehrenthal gróf közös külügyminiszter állapotáról a következő bulletint adták ki: A tegnapi lázas állapot megszűnt. Hőmérsék normális. Erverés 80. Táplálékvetél egészséges. Közérzet jobb mint tegnap.

* **Rudolf trónörökös emlékezete.** Tegnap, január 80-án huszonhárom éve annak, hogy Rudolf trónörökös Mayerlingben oly tragikus halállal mult ki. E szomorú évforduló alkalmából a budai királyi palota Szent István-templomában délelőtt csendes gyászistentiszteletet tartott Kanter Károly prelátus, udvari apátplébános. A gyászistentiszteleten megjelentek az udvarnagyi hivatal és a várkapitányság személyzete.

* **Vetítést a Katholikus Körben.** A Katholikus Kör vetítéstjeinek népszerűségét legjobban bizonyítja az, hogy a közönség a kör nagytermét mindég zsúfolásig megtölti és hova-tovább szűknek bizonyul a kör helyisége. A tegnap esti vetítő előadásán ismét nagyszámu intelligens közönség gyűlt össze, úgy, hogy a terem a hallgatókat alig bírta befogadni. Ezuttal a Dunántul gyönyörű vidékei került bemutatásra. Az előadást dr Vucskics Gyula tartotta, aki tanulságos előadásával mindvégig lebilincselte a hallgatóság figyelmét. Szébbnél szebb színes képek jelentek meg a fehér vásznon, amelyek sorra mutatták be a Dunántul szép vidékeit, nevezetes nagyrészt történelmi nevezetességű városait és híres régi, művészi templomait, köztük a pécsi, veszprémi, tihanyi, jáki, libényi templomot. Külön képsorozat varázsolta elénk a Balaton tavát és az egész Balaton csodás szépségű vidékét. Dr Vucskics Gyula előadásával a képek során még közelebb hozta hozzánk Magyarország egyik legszebb részét és a nagyszámu hallgatóság a szép előadással teljesen megismerhette a Dunántult. A Katholikus Kör pedig jó szolgálatot teljesít, amikor hazánk pompás, páratlan szépségű helyeit felfedezi a nagyközönség számára. Jövö kedden dr Szécsics Arpád királyi ügyész tart érdekesnek ígérkező előadást a Riviéráról.

* **Rendjelviselési engedély.** Király ő Felsége megengedte, hogy Pataky Károly csendőrhadnagy, volt nagyváradi rendőrségi fogalmazó, a 4. oszt. porosz királyi korona rendet elfogadja és viselje.

* **Zichy Jánosné halála.** Gróf Zichy Nep. Jánosné, szül. földvári Földváry Julia, a nógrádmegyei Zichy szeniorátus jelenlegi birtokosának és főrendiházi tagnak felesége szombaton hatvanhat éves korában elhunyt Zichy-ujfaluban. Férjén kívül két fia, István és Kázmér grófok, nemkülönben a Zichy- és Földváry-családok széleskörű rokonsága gyászolja. Temetése ma, szerdán lesz.

* **Ülések a városházán.** Febrnár 1 én, csütörtökön 5 órakor Nagyvárad város szinügyi bizottsága, január 3-án, szombaton délután 5 órakor pedig a közegészségügyi szakbizottság tartja ülését a városházán.

* **A Szigligeti Társaság a könyvtár-bizottságban.** Nagyvárad város nyilvános könyvtárának teljes bizottságát ezután alakítják meg. A könyvtár-bizottság elnöksége felhívta a tudományos és irodalmi társulatokat, középiskolákat, hogy a bizottságba egy-egy tagot jelöljenek. A Szigligeti Társaság bejelentette Rimler Károly polgármesternek, mint a könyvtár-bizottság elnökének, hogy a Társaság Sas Ede főtitkárt jelölte a könyvtár-bizottságba.

* **Kath középiskolai tanárok közgyűlése.** A magyar kath. középiskolai tanárok országos egyesületének ez évi közgyűlése Budapesten február hó 1, 2, 3-ik napján történik meg Máty Engelbert kassai tankerületi kir. főigazgató elnöke alatt. E közgyűlésre főgimnáziumunk igazgatója Szmetka L. Odön több tanár kíséretében a mai napon utazik fel. Az igazgatót hétfőig tartó távollétében Beké Boldizsár tanár helyettesíti.

* **A Körözs kaszárnya ügye.** A megye tulajdonában levő Körözs kaszárnya ügyében vegyes bizottság ül össze, hogy megkísérleljék a vármegye és város között felmerült differenciák kiegyenlítését s a bizottságban Biharvármegye, Nagyvárad város és a temesvári hadtestparancsnokság kiküldöttei vesznek részt. Nagyvárad város tanácsa a város képviseletében Rimler Károly polgármestert, Komlóssy József gazd. tanácsost, dr Thury László v. főügyészt, Eleméry Ferenc katonai tanácsost küldte ki. A tanács értesítette Biharvármegyét, hogy február 17-re javasolja a vegyes bizottság összehívását s kéri, hogy a vármegye az értekezleten a laktanya átadása előtti időre vonatkozó összes iratokat terjessze elő. Utasította egyben a városi főlevél árost, hogy a laktanyára vonatkozó összes iratokat szolgáltatassa át dr Thury László főügyésznek; Kósszeghy József főmérnök pedig terjessze elő, hogy a létszámnak megfelelő laktanya építése mibe kerülne s azért minő évi bérmegeterítést igényelhetne Nagyvárad város.

* **A Szigligeti Társaság felolvasása.** A Szigligeti Társaság február 18-án délután 5 órakor a városháza dísztermében felolvasó ülést tart.

* **Ingyen telek a Moskovits cipőgyár részére.** A Moskovits Farkas és Társa nagyváradi csizma- és cipőgyár részvénytársaság ma már az ország legnagyobb ipartelepeinek egyike. Alig két éve, hogy Kossuth-utcán kiépítette a 4 emeletes óriási gyárhelyiséget s most már ez is szűknek bizonyult s a városon kívül akar új, óriási gyártelepet létesíteni. Teg-

A legszebb

estélyi és bálí cipők

MOSKOVITS Bemertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységáruk.

Telefon 687.

Telefon 687.

nap terjedelmes beadványt intézett a részvénytársaság Nagyváradi városához, amelyben kifejti, hogy a város részéről eddig tapasztalt támogatással szemben mily tevékenységet fejtett ki s évenként egy millió koronánál nagyobb összeget fizet ki munkabérekben. A város támogatására szüksége is van a gyárnak, hogy a versenyben lépést tarthasson a külföldi gyárakkal. Jelenlegi telke és épületei is azonban már szűkek. Kéri a társaság Nagyváradi városát, hogy az Osi-téren a Tátray és társa részvénytársaság vasöntődjével szemben levő háromszögű telket a cipőgyár céljaira ingyen adja át, azon kötelezettséggel, hogy az építkezést legkésőbb öt éven belül megkezdjék; e határidőre szükség van, a kitelepítéssel kapcsolatos nagyarányú átalakítások, valamint a gyári üzem zavartalan menete érdekében.

* **Halál a hideg miatt.** A tegnap éjszakai hidegnek áldozata van. Szilágyi Márton téglagyári munkást tegnap reggel Kertész-utcai lakásán meggémberedett tagokkal halva találták. Az előhívott orvos rögtön konstatació, hogy Szilágyi a fűtetlen szobában, az éjj folyamán beállott nagy hideg következtében halt meg. Kocsira tették és beszállították a hullaházba. — Belényesről jelenti tudósítónk, hogy ott Saine Gábor 16 éves pásztorgyerek a múlt éjjel megfagyott, Szine Gábor kinn volt a mezőn és éjszaka sem jött haza. Reggel azután a községbeliek keresésére indultak és ott találták a földön subáján fekvő a szerencsétlen pásztorfiút. Már nem lehet feléleszteni, csonttá volt fagyva.

* **Hová lett a község 2400 koronája?** Nagyrögdi községben most tartották meg a tisztújítást, amikor Koszte Péter községi bíró helyett Megó Tótyert választották meg. Mikor a bíró a község pénztárát átvette, a rovancsolásnál 2400 korona hiányzott a pénztárból. A pénztért természetesen Koszte Péter volt a felelős, aki hogy mentse magát azt állította, hogy a pénzt Megó vette el. Megó tegnap beadványt intézett az alispánhoz és kéri, hogy engedjék meg, miszerint Koszte ellen megtehesse a feljelentést rágalmazás miatt.

* **A kamara értesítése.** A spanyolországi külügyminisztérium kereskedelmi tudósító osztálya a következő megkeresést intézte a kereskedelmi és iparkamarához: Spanyolországban kívül élő kereskedők, kik felvilágosítást kívánnak a királyság külkereskedelme felől a Céniró de Información Comercial de Ministerio de Estado (a külügyminisztérium kereskedelmi tudósító) osztályához fordulhatnak. Emlelt osztály szintúgy szívesen kész azon külföldön élő kereskedők kívánságait költségmentesen hirdetés útján ismertetni, kik spanyol termelőkkel, vagy exportáló kereskedő cégekkel összeköttetésbe lépni szándékoznak. A spanyol termelés felőli főképen a következő terméket: aszfalt, almaszeletek, szárított gyümölcs, szövetek, konzerv, parafadugó, ércmű, ásvány, olivbogyó-olaj, só, szőlőborok, gypjuh. Nagyváradi, 1912. január hó 26. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula, k. keresk. tan. elnök, Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

* **Nagyobbzabásu képkiallítás Nagyváradon.** Nagyváradi város finom ízű közönségének az utóbbi időben gyakran van alkalmuk a magyar festőművészet alkotásait szemlélteni. Erős művészi becű és gyenge szecessziós irányú művekből összehozott képkiallítások gyakran várják fel egymást. Az előbbiekhöz tartozik az a kiállítás, amelyet ma nyit meg a vármegyeház nagytermében Solymossy Márton előkelő műkereskedő. A legjobb magyar festők műveiből állította össze a valóban gazdag tárlatot. A nagy munkával elrendezett kiállításon

Csók István, Lotz Károly, Bosznay István, Spányi Kornél, Pataki László, Pentelei Molnár László, Juszkó Béla, Telepy Károly, Boem Ritta, Tibor Ernő, Stepesia-Kuszká Jenő, Kézdi-Kovács László, Markó Ernő, Neogrady Antal, Papp Sándor, Fesztiné Jókai Róza és Vörös Ernő szebbnél-szebb képei sorakoznak a megyeház nagytermében. Ilyen minden tekintetben előkelő tárlat már régebben nem volt Nagyváradon. *Szepesi-Kuszká* Jenő festőművész és *Solymossy Márton* műkereskedő tegnap késő este készültek el a kiállítás elrendezésének fáradságos munkájával s ma, szerdán, január 31-én délelőtt 10 órakor nyitják meg a hatalmas kiállítást a megyeház nagytermében.

* **Kiakarta irtani a családját.** Kiss Imre bagaméri gazdától a csendőrség elkobozott egy vadászfegyvert és azt betérjesztették az alispánhoz. A csendőrség azért vette el Kisstől a fegyvert, mert azzal kiakarta irtani az egész családját. Tegnap Kiss alázatos kérvényben kérte az alispánt, hogy adják vissza neki a fegyvert, mert neki arra szüksége van és egyáltalán nem akarja kiirtani a családját.

* **Késelés a lóvásártéren.** Tegnapelőtt a lóvásártéren Forráss Sándor és Lakatos Sándor lókereskedő, valamely adásvétel ügyből kifolyólag összeszóllalkoztak. A veszekedésből verekedés lett és Forrás kirántotta zsebkését s azzal Lakatos Sándornak balkarját megszurta. A veszekedés színhelyére többen érkeztek, igyekeztek a két lókereskedőt lecsendesíteni. Forrás is kapott jobbcombján egy szurást, hogy kitől, ő maga sém tudja. A sérülteket Mezei György lovasrendőr a biharmegyei kórházba szállította, ahonnan őket sebeik bekötözése után visszakisérték a rendőrségre, ahol mindkettőjük ellen megindították a bünvádi eljárást.

* **Fel ség sértő asztalossegéd.** Sztankovics József asztalossegéd 10 hónapi fogházbüntetésének kitöltése után, mint hely- és foglalkozás nélküli egyén előállított a kihágási bíróság elé. Amint Rácz Endre r. alkaptány tudomására adta, hogy mint a köz- és vagyonbiztonsága veszélyes egyén, illetőségi helyére fog toloncoltatni s öt évre ki lesz tiltva a város területéről, méltatlankodva ismét kifakadt a király ellen, mire Sztankovics József ellen a rendőrség nyomban megindította a bünvádi eljárást s letartóztatta. Érdekes, hogy Sztankovics 10 hónapi fogházbüntetését ugyancsak fel ség sértés miatt kapta a múlt évben.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. Sauer-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak LADÁNYI JÓZSEF puska- és fegyverkereskedőnél kaphatók eredeti árban. M. kir. löporáruda. Telefon 269. Nagyváradi Rákóczi-ut.

x **Trieszti kávépiac Nagyváradon.** A kávé ousóbb lett! Aszódi Kossuth-utcai kereskedő tudósítása. A már országosan ismert Aszódi 8féle zamatu pörkölt kávéja, mely a legjobb és leousóbb, frissen és meleg állapotban áll a nagyközönség rendelkezésére. Ára 1 kilo 4 kor. fél kilo 2 kor. negyed kilo 1 kor. Motorüzemű pörkölés és darálás.

x **Szép imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek Benkő Arthur könyv- és papírkereskedésének.** Pallay Lexikon teljes 18 kötetben ousó Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy az **őszi és téli szöveteim** megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyváradi, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

Telefon 11-41

Telefon 11-41

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyváradi, Rimanóczy-utca 9. l. em.

Kieszközöl

törlesztéses és jelzálog kölcsönöket,

Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT

és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSON KÖLCSÖNT folyósítat.

Tisztelettel értesitem Nagyváradi város és Biharmegye nagyrődemű közönségét, hogy az **1792-ik évben alapított**

ékszer-, arany- és ezüstnemű üzletemet f. év január havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

nyitom meg a Bémer-téren

ujjonnan épülő özv. Kolosváry Sándorné házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyrődemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Veiszlovits-ház, az Orsolya zarda templomával szemben.

OVAS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól, Bóvli árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az elismert olcsó áron szerezzhet be.

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czéj

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Leányvásár (bérletszűnetben.)
Csütörtök: Bűn virága.
Péntek: délután Leány menyecske, este Bűn virága.
Szombat: Bűn virága.
Vasárnap: délután Nincs tovább, este Leányvásár.

A Leányvásár. A mai estén egyidőre elbucszuk a közönség a legnagyobb sikerű magyar operettől, amely négyszer egymásután a zsufolásig tett, előrelében lefoglalt ház előtt ment teljes bérletszűnetben. Napról-napra megújuló sikere van Kibos mindig új helyi tréfáinak, meg a bravuros táncoknak, amelyekkel alig bír betelni a nézőközönség.

A bűn virága. Ma délelőtt lesz a főpróbája Véssey Kálmán társadalmi drámájának, a Bűn virágának. Az összes szereplők a legnagyobb művészi ambíciójukat fektetik a pompás sikert ígérő színmű alakjaiba. A darab tartalma a következő:

Első felvonás. Sárossy Sándor gazdag építész. Szereti a feleségét, de elkeseríti, hogy nem várhat utódokat. A felesége fiatal, csinos bugát Micit, elcsábít egy fiatalember s a leány a szegény elől a halálba akar menekülni, néni Sárossyné azonban elhatározzák, hogy amíg a beteges férj hónapokig a szanatóriumban lesz, elfogják hitetni vele, hogy Mici születendő gyermeke az övé.

Második felvonás. Sárossy a fiuban évekig saját gyermekét látja. A fiu, Sándor már 20 éves, huszárhadnagy. A valódi anyjában, az akkorára teljesen elzúllott balettmesternőben nagynénjét látja. Szerelmes egy csinos kóristalányba, akivel »Mici tanté« a nagynéni hozza össze. A kóristalány 10.000 koronát kér a fiutól, ezt a fiatal Sárossy oda is veti neki, de kiutasítja a leányt lakásáról.

Harmadik felvonás. A pénz nem volt Sándoré, atyja adta neki, hogy tegye be az építésziroda pénzeszkényébe, a 10.000 korona eltűnésére a kiküldött rendőrtiszt a cég egyik legrégebb hivatalnokát letartóztatja. A fiatal Sárossy nem nézheti ezt, becsülete elveszett, nem talál más megoldást, agyon akarja magát lőni. Az utolsó percben jelenik meg az igazi anyja, átadja a pénzt, amit visszalopott a kóristalánytól, felkapja a revolvert és agyonlövi magát. A besiető háznépnek azt vallja, hogy ő lopta el a pénzt s meghal anélkül, hogy feltudná fia előtt a nagy titkot, az anyaság titkát.

Ezt a gyorspergésű érdekfeszítő darabot a társulat legjobb drámai színészei fogják dialra vinni.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 1. A Tiszti kaszinó táncal egybekötött hangversenye.
Február 2. Az Evangélikus Nőgyelet teastélya.
Február 4. A Katholikus Legényegylet farsangi mulatsága a Kereskedelmi Csarnokban.
Február 17. A Tiszti kaszinó céllövő estélya.

IRODALOM.

Hanuy házasságjogi munkája.

A napokban hagyta el a sajtót dr. Hanuy Ferenc egyetemi tanárnak újabb műve e címen: »A jegyzés- és házasságkötési forma kifejlődése« a »Ne temere« decretumig.« A mű tartalmára nézve a bevezetésből kiemelendőknek véljük a következőket:

A S. Congregatio Concilii-nak 1907. aug. 2-án kibocsátott »Ne temere« decretuma az eljegyzésnek és a házasságkötésnek nyilvánossági formáját szabályozta, még pedig úgy, hogy az eljegyzésre nézve megteremtette, a házasságkötésre nézve pedig módosította a clandestinitas bontó akadályát. A jogalkotás ezen munkája nem önkényes kodifikatori próbálkozás, hanem évezredek, alig észrevehető lassu fejlődésnek teteles zárköve volt, amelynek megértéséhez szükséges az eljegyzésnek és a házasságkötésnek az egyház első elterjedése idejében szerepet játszó népeknél, valamint maguknál a keresztényeknél az egyház alapításától kezdve használatos formáit ismerni és jogdolcsolati, valamint jogösszehasonlító vizsgálódás tárgyává tenni. Ez tárgya a most megjelent munkának.

A tétel természete a genetikus, a jogtörténeti módszertette szükségessé. A házasság szentségi lényegének változatlanágát természetesen a műben foglalt fejtegetések is feltételezik. Azon házasságkötési forma alatt, amely a mű tárgya, nem a »forma sacramenti« értendő, hanem a nyilvános házasságkötéshez az egyházban régebben »ad licentiam actus«, a trienti zsinat óta pedig »ad validitatem actus« megkívánt ünnepélyességi, nyilvánossági forma, amely nélkül a házasság »clandestinitas« címén nem volt törvényes, sőt a trienti zsinat óta nem is érvényes. Történetileg tekintve azonban, mint a fejtegetések során látni lehet, a nyilvánossági forma kérdése mégis összefügg a szentségi forma kérdésével, mert a trienti zsinat előtt századokon át, sőt még a trienti zsinaton is vita folyt afelett, vajjon a házasságkötési cselekvények és szertartások közt melyik cselekvény hozza létre és teszi teljessé és felbonthatatlanná a házasságot és nem szükséges-e a szentség lényegéhez a nyilvánosság (szülői engedélye és közműködése, papi benedictio, tanúk előtti consensus-kijelentés), nem azonos-e tehát a nyilvánossági forma a szentségi formával?

A munka célja a »Ne temere« által teremtett vagy átörökölt jogot történeti alapon megértetni és tökéleg bemutatni az ókori és a középkori egyházban használt nyilvános házasságkötési szertartások összefüggését az ókori népek házasságkötési és menyegzés szokásaival, majd a decretum és decretalis jognak e tárgyban való összefüggését úgy az ókori és kezdő középkori egyház gyakorlatával, mint a trienti zsinat és a »Ne temere« decretum jogával.

Az ókori népek házasságkötési és menyegzői szokásainak ismertetése a mű elején, az »I. Rész«-ben történik. A tulajdonképeni jogfejlődésről, a keresztény egyházban, a »II. Rész« tárgyal. A mű »III. Rész«-e a jogtörténeti teljessége végett a »Ne temere«-re vonatkozó általános tudnivalókat öszszegezi. A »Függelék« a jogtörténeti fejlődést szemléltető főbb törvény-zövegeket közli.

A »Ne temere« decretumban foglalt eljegyzési és házasságkötési jognak részletes és

rendszeres előadása e munka keretén kívül esik.

A mű 340 nyolcadretű oldalra terjed, izléses nyomdai kiállítása a Szent-István-Társulat Stephaneum nyomdáját dicséri.

A mű ára 5 korona Megrendelhető a szerzőnél: Budapest, IV., Duna-u. 3., valamint bármely könyvkereskedésben.

TÁVIRATOK.

József főherceg gyógyulása.

Budapest, január 30.

A beteg József főherceg állapotára vonatkozólag ma reggel 9 órakor az alábbi orvosi jelentést adták ki:

»A fenséges ur állapota kielégítő. Tápfelvétel jó. A hőmérséklet 37.7. Érlökés 84.«

Mint hogy most már a komplikációkat jóformán ki lehet zárni és a teljes felgyógyulásnak mi sem állja útját, az orvosok elhatározták, hogy a bulletineket egyelőre beszüntetik.

Zichy Nándor emléke.

Budapest, jan. 30.

(Saj. tud.) Az Erzsébet, Örökimádás és Oltáregyesületek ma közös ünnepséget tartottak. Az ünnepség gyászmisével kezdődött. Mise után Prohászka Ottokár magas szárnyalású beszédet mondott. Beszédében méltatta Zichy Nándort, akinek erős meggyőződése volt, melytől sohasem tért el. Zichy érdemeivel foglalkozott a püspök és minden ember példaképének állította oda.

A véderő.

Budapest, jan. 30.

(Saj. tud.) A véderőjavaslat hétfőn kerül napirendre. A Hétfőn pénteken, szombaton és vasárnap szűnetel. Hétfőn formális ülés lesz. Ma a munkapárt vezetői az ellenzék vezető férfiival több megbeszélést folytattak.

Görgy Artur 95 éves.

Budapest, jan. 30.

(Saj. tud.) Görgy Artur ma töltötte be élete 95. évét. Ebből az alkalomból szükkörű ebédet adott, melyen a család tagjai vettek részt.

A privigyei választás.

Nyitra, jan. 30.

(Saj. tud.) A vármegyei központi választmány ma ülést tartott, melyen a privigyei választás napját február 14-re tűzték ki.

Vasuti karamból.

Temesvár, január 30.

(Saját tudósítónktól.) Zseby állomáson egy személyvonat összeütközött az 1843. számú gyors teher vonattal. Öt kocsi összezúzódott. A vonat személyzetéből többen megsebesültek.

Vas és rézbutor

gyári rakitári

Székrenyágy 3 matracca 20 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarmiss 4 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

Kitett gyermek.

Keszthely, jan. 30.

(Saját tudósítónktól.) Ma egy közeli állomáson egy elegánsan öltözött nő a vonatból kiszállott és egy 2 éves kis gyermeket a pályaudvarra tett ki. Az utasok akik szemtanúi voltak az esetnek, nem találták gyanusnak a dolgot, csak később mikor már távirati úton keresték az ismeretlen nőt, csak akkor tudták meg hogy a nő a gyermektől szabadulni akart és azért tette ki. A nő eltűnt. A csendőrség széleskörű nyomozást indított a lelkelten asszony után.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Irtá: Schmidt Amália. — Fordította: N. M. (Folytatás) 47

Constance belátta, hogy messze ment és minthogy meg volt szegényülve, szeretett volna Helénre haragudni.

De az élni igazságszeretet, mely neki minden körülmény közt sajátja volt, nem engedé, hogy a hibát, melyet önmaga követett el, másnak tulajdonítsa vétkül; azért leküzdötte bosszúságát és a nyugodt udvariasság hangján szólt:

— Nem a kíváncsiság adja e kérdést számba, Halden kisasszony.

Talán tévedek, ... de mintha úgy éretnem volna előbb, hogy kegyed nem társalgón többé Rechteren grófnénál.

— Nagyon jól értette kegyed; megszűntem ezen viszonyban lenni a grófnéval.

— Tehát csakugyan? ... susogó Constance megijedve a gyors hatáson, melyet anyjának eljárása előidézt.

— Es kegyed már el is hagyta a grófné házá? — kérde féltreismerhetlen részvétellel.

— Még nem; hanem ez hoinap meg fog történni, — válaszolt Helén.

Constance hozzálépett és erősen megfogta kezét.

— Szabad egy nyílt, bizalmas szót mondanom? — kérde, s a kérdés annyira szívből jött, hogy Helén valóban fölmelegedve érezte magát általa.

— Oh hogy ne, igen, — felelt Helén és várakozás teljesen tekintett a fiatal grófnőre.

— Tudom, hogy kegyednek nincsenek szülői és attól tartok, hogy itt W...-ben barátai sincsenek.

— Nincsenek, egy sincs és nemcsak itt, hanem az egész világon sincs egyetlen barátom.

— Istenem! akkor hát hova akar kegyed menni? — kérde ijedten Constance.

— Azt még magam sem tudom, — volt a csendes felelet — de remélem, hogy majd csak akad ismét számomra valamiállás.

— Es kegyed oly nyugodtan ül itt? — kérde Constance némi heveséggel. — Bizonyosan van valami terve, melyet velem közölni nem akar.

Helén félig mosolygott, midőn felelé:

— Ah, nincs semmi tervem, a legtávolabbi kilátásom sincs. Kérni jöttem ide Herold asszonyt, engedne meg, hogy nála lakjam, míg ismét alkalmas helyet találok. Nem vagyok minden vágyon nélkül, — tevő hozzá elpiruva — és igen hálás lennék a jó asszony iránt, ha valami szerény, kis szobát átadhatna.

— Az nem járja, — válaszolt Constance fontoskodó, komoly arccal, mely érdekes ellentétet képezett rendesen gondatlan, büszke modorával. A kegyed ifjúságához, szépségéhez és származásához teljességgel nem illett tartózkodási-hely egy divatáruló háza, bár elismerem, hogy a Heroldok igen tisztességes emberek. Itt nem maradhat kegyed, ... legalább néhány napnál tovább nem. Hanem aztán? De hát senkije nincs? Senkije, akhez mehetne kegyed?

Helén szólanul ráta fejét. E kérdések, bármily jóakaratuak voltak, csak még világosabbá tették önmaga előtt is teljes elhagyatottságának érzetét s nem mert beszélni, mivel félt, hogy könyei elfojtják szavát.

— De hiszen kegyed gyermeksége óta ismeri Bruchland bárót — folytatá Constance, a szomorkodó leányt erősen szemüvegre véve. — Neki mindenesetre vannak befolyásos barátai és ismerősei.

Miért nem fordul kegyed hozzá?

Széles összekötetéseimél fogva ő könnyen és minden késadelem nélkül halálhatna kegyednek illő menedékhelyet.

— En hozzá nem fordulhatok, — mondá Helén uira elpirulva.

— Ó... ő mindent megtenne érettem, amit csak a testvér testvéreért megtehet, ... de... én nem vehetem igénybe az ő jószágát

— Kedves kisasszony! — morda Constance — a kegyed helyzete oly nehéz és én olyanira szívből szeretnék segítségére lenni, hogy teljes őszinteséggel kell szólanom, még azon esetben is, ha ezáltal neheztelését vonnám magamra.

En azt hallottam, hogy a báró ezelőtt kegyednek jegyese volt.

(Folyt. köv)

KÖZGAZDASÁG.**Részvénytársaságok közgyűlése.**

Február 2. A Gazdasági és Iparbank gt. közgyűlése d. e. 10 órakor.

Megszűnt a szalontai sertészárlat
Nagyszalonta községben még a múlt évben beszüntette a földművelésügyi miniszter a sertésvásárt, mert a sertések között vérszótámadt. Mint értesülünk, a főszołgabíró jelentést tett az alispánnak, hogy a vérsz megszűnt. Ennek alapján a miniszter feloldotta a zár alóli Szalonta vásárát.

Gabona üzlet.**B orgida Béla és Társa jelentése**

Budapesten

A gabona-tőzsdén tegnap lanya volt az irányzat. Készaru 5 fillérrel olcsóbb.

Határidők zárata:

Aprilisi buza (1912)	— — —	11.88
Májusi buza	— — —	11.80
Októberi buza	— — —	10.07
Aprilisi rozs	— — —	10.47
Októberi rozs	— — —	9.26
Áprilisi zab	— — —	9.84
Októberi zab	— — —	8.47
Májusi tengeri (1912)	— — —	8.85
Juliusi tengeri	— — —	8.83

Budapesti értéktőzsdé.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	855.75
Osztrák hitelrészvény	— —	657.—
Jelzálogbank	— —	494.50
Leszámloló és pénzváltó	— —	578.75
Közuti vasut	— —	812.50
Városi vasut	— —	420.—
Osztrák államvasut részvény	— —	729.—
Salgótarjáni köszén	— —	701.50
Rimamurányi vasmű	— —	701.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r.-t. sertéshizlaló telepén

kövér sertések

naponként reggel 6 órától, d. u. 6 óráig egyenként is a

napi áraikon kaphatók.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1912 január 24-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 7500 drb új 200 koronás n. é. részvény kibocsájtása által két millió ötszáz ezer koronáról

négy millió koronára emeli fel.

Ezen új 7500 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsájtású részvények 250 kor. vételárban bocsájtatnak ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 50 korona a rendes tartalék alaphoz csatoltatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3 új részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 250 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1912 február 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak:

1912 február 20 ig darabonként	53 koronát
1912 március 15-ig	100
1912 április 10-ig	100

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalékos kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az új részvények 1912 január 1-től kezdve az üzleti haszonban részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsájtandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záró határidőig, vagyis 1912 február 20 ig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1912. január 24.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatósága.

Feldstrick Kálmán

könvkötészete és dobozgyártása

Nagyvárad, Rákóczi-ut Moskovits-ház

A Széchenyi étteremmel szemben.

Készít mindennemű a szakmába vágó munkát a legegyszerűbb és a legdiszesebb kivitelben.

Nagyvárad-város, Biharvármegye, Magy. kir. itélőtábla, a Nagyvárad és vidéki M. kir. Adóhivatalok, M. kir. honvéhadapródiskola és a megyei összes főszołgabírók és körjegyzők szerződéses szállítója.

Biharmegyei Takarékpénztár.**Hirdetmény.**

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 3.600.000 koronáról 2000 drb 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által

4.800.000 koronára

felemeli, mely új kibocsátású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.
II. A kibocsátási árfolyam 800 koronában állapítatik meg, amelyből 600 korona a részvénytőkére, 200 korona felpénzből a kibocsátási költségek levonása után fenmaradó összeg a tartalékalapok javára fog iratni.

III. Az új kibocsátású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsátási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megterítendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912. január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912. február 29-én túl az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényivek nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzés után azonnal visszaadtnak.

V. A befizetések következőképpen teljesítendőek: 300 korona fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával.

250 „ „ 1912. március 31-ig
250 „ „ 1912. április 30-ig

és minden részletfizetésnél az 1912. január 1-től esedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmissége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

A Biharmegyei Takarékpénztár Igazgatósága.

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesít, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 60 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések — hozzászámitva a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapját illetik.

Mühle Árpád

kertészeti és magtenyésztési telepe

Temesvár.

Diszkvíteli főárjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Belépési felhívás.**A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET.****Kossuth Lajos-utca 4. szám****1912. január 1-én megnyitotta****17-ik évtársulatát.**

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetséget pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetség célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatnak:

a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
b) ingatlanokra;
c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetségbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. *A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.*

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

Tisztelettel

»A Polgári takaré- és segélyszövetkezet« igazgatósága.**Nagyvárad város****VILLAMOS MŰVE****Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.**Költségvetések ingyen.****Telefon szám 514.**

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,**l á m p á k**

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2. Hőerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.**FÉLIX-FÜRDŐ**

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévvíz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultán, javultán a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pkró-

czozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirat, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az **igazgatóság.**

A VILÁG LEGJOBB TEA

Az angol király szállítói.
Különlegesség:
„Kingdom Blend“
Az angol király five o'clock teája.

A valesi hereeg szállítói.
Az „U.K.“ teák.
módfelett kiadósak és zamatosak.

Főraktár: Janky Antal utódánál.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°/_o-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Percecs-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 > francia szájviz	25 >
1 > száj szagtalanító	50 >
1 tubus dr Heyder fogcém	50 >
1 > Thymol	20 >
1 > Stomatin	20 >
1 > tégely Odontin fogpaszta	55 >
1 drb Odontin betét	85 >
1 üveg Pixavon	96 >
1 üveg Bay Rum	85 >
1 > Vera Viollette brillantín	80 >
1 > francia brillantín	16, 22, 35 >
1 > folyékony brillantín	50 >
1 > valódi dió olaj	15 >
1 > > > kivonat	75 >
1 db bajuszkötő	15, 20 85 >

1 üveg Kerpel kézfínomító	88 kr.
1 tégely Margit krém	40 >
1 > Diana krém	65 >
1 drb Dianna szappan	65 >
1 dob Leichner puder	88 >
1 > amerikai porcellán puder	1 fnt 20 >
1 üveg amerikai petrol	50 >
1 > Emke hajszesz hajhalkás ellen	1 fnt — >
1 fekete champos	12 >
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >
8 drb francia ibolya szappan	50 >
1 > Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 >
1 > Speick szappan	28 >
1 Windsor szappan	88 >
1 tubus kaloderma	28 >
1 > Beloderma kézfínomító	— >
1 üvegtégely tejcrém	20 >

1 csomag eredeti Gillette kés	1 fnt 85 kr
1 Gillette utánzatú borotva készlet	1 > 50 >
1 valódi serte hajkefe	70 >
1 dublé bajuszkéfe	20 >
1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 körömkéfe	06 >
1 surolókefe óriási	20 >
1 surolókefe kisebb	10 >
12 drb Royal angol cipő krém	96 >
1 drb cipőkrém-kefe kenőközzel	70 >
1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > Jurigatem Zománc	30 >
1 mtr vörös gumicső	60 >
Egynegyed Ko Bruuz watta	85 >

Gummi agylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!

TARSOLY és RISZTO

Nagyvárad, Rákóczi-ut. különlegességek vaskereskedésében

Minden vasárnap kirakat kiállítás.